

**Tvarūs sprendimai
organizacijose:
praktiniai patarimai
įgyvendinimui**

Žaliasis skaitytojai,

šiuo leidiniu siekiame padrašinti tave – besimokantį asmenį, švietimo ar sporto sektoriaus darbuotoją, su jaunimu dirbantį specialistą, tapti žaliųjų pokyčių skatintoju savo organizacijoje.

Siekiant tapti tvaria organizacija nebūtina visko daryti tobulai – svarbiausia labai norėti ir judėti mažais žingsneliais!

LEIDINYJE PATEIKIAMA LENGVAI PRITAIKOMA INFORMACIJA SUSIJUSI SU:

Tvarumo politika

Darbo biure organizavimu

Atliekomis ir jų tvarkymu

Komunikacija

Maistu

Transportu

Apgyvendinimu

Tiekėjais ir partneriais

Įsidėmėk: 1, 2, 3, 4 ir pirmyn!

1

Maži veiksmai yra svarbūs

Globalūs iššūkiai, tokie kaip kova su klimato kaita, skurdo, bado mažinimas, gali atrodyti kaip bauginantys uždaviniai individualiam žmogui ar nedidelei organizacijai – kaip maži, individualūs veiksmai gali atnešti pokyčių?

Tačiau pokyčių dažniausiai sulaukiama ne dėl vieno nedidelio veiksmo, bet dėl tų nedidelių veiksmų sukulto judėjimo, socialinių nuostatų keitimosi. Šiuo aspektu kiekvienas iš mūsų yra išskirtinai svarbus, nes turime galimybę paveikti nemenką skaičių žmonių.

2

Tvarumo galima siekti palaipsniui

Dažnai žmonės nesiima veiksmų siekdami judėti tvarumo link, nes nesijaučia pajėgūs atlikti viską, kas būtina, norint būti tvariems.

Vienas iš tvarumo principų yra tobulėjimas palaipsniui. Todėl yra visiškai įmanoma pradėti ir palaipsniui kurti savo tvarumo programą.

3

Nereikia būti ekspertu

Dažnai nedrįstama imtis tvarių veiksmų, nes tikima, kad reikia būti ekspertu šioje srityje. Tačiau tai nėra svarbu.

Tvarumas labiausiai susijęs su elgesiu ir veikimo būdais. Daug svarbiau suprasti patį organizacijos veikimo procesą nei turėti techninių žinių.

Taip pat pagalbą galima pasikviesti ekspertus.

4

Tvarumas yra prieinamas

Dauguma organizacijų susilaiko nuo tam tikrų veiksmų ėjimo tvarumo link dėl tvyrančio įsitikinimo, kad būti tvaresniems gali kainuoti brangiau.

Vis dėlto, gera tvarumo programa iš tikrųjų turėtų padėti sutaupyti. Tvarios organizacijos gali pritraukti daugiau pajamų iš rėmėjų, sumažinti tam tikras rizikas bei labiau motyvuoti darbuotojus.

Tvarumo politika

Tai vertingas įrankis, kuris nurodo ambicingumo lygį kalbant apie tvarumą. Tai dokumentas, kurį galėtumėte pristatyti rėmėjams, tiekėjams, rangovams ir savanoriams. Tvarumo politika turėtų būti plačiai vadovaujama visose organizacijos veiklose.

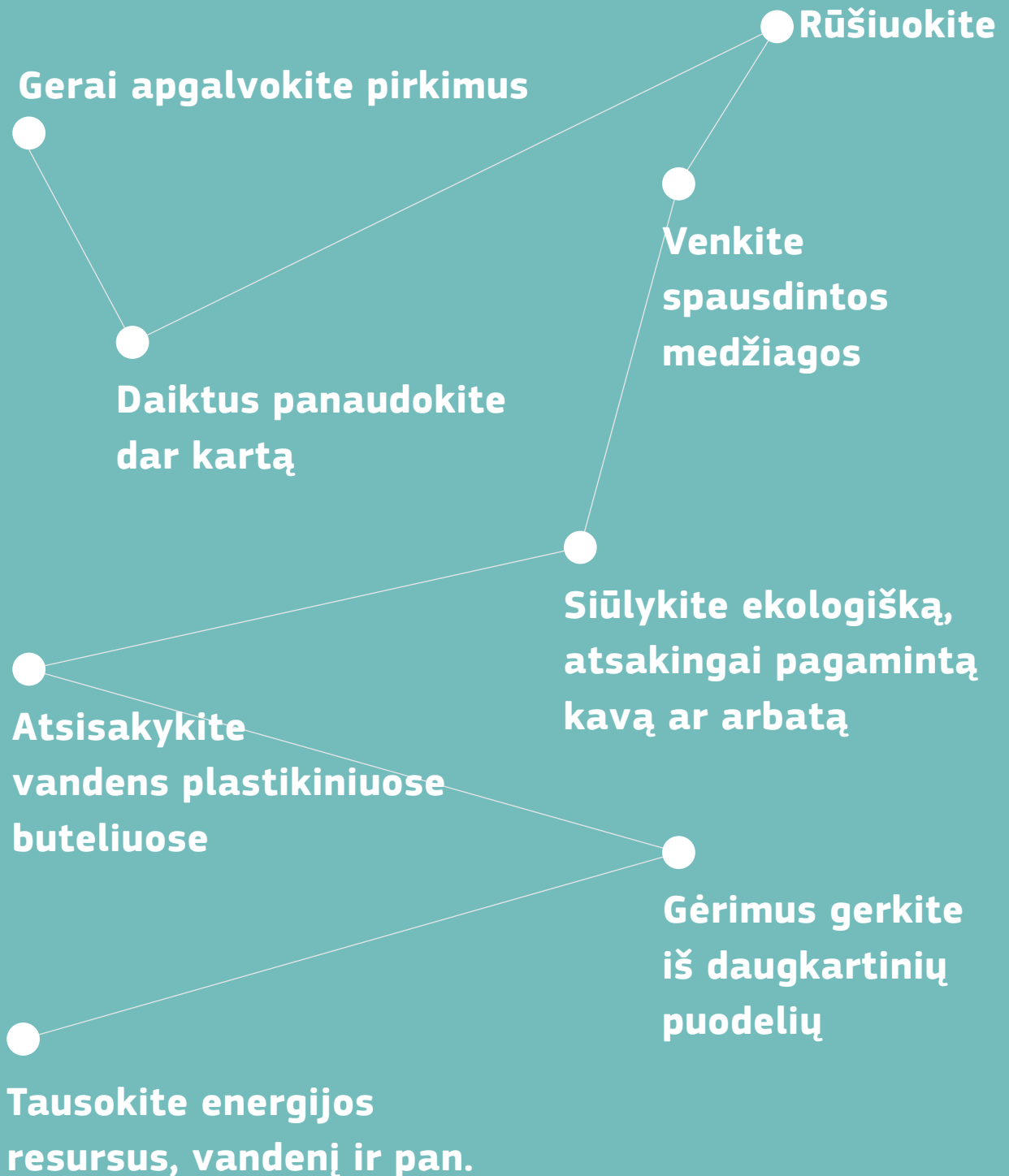
Tvarumo politiką susiekite su bendra organizacijos vizija;

Informuokite apie savo tvarumo politiką rėmėjus, rangovus, partnerius;

Remkitės nusistatyta tvarumo politika iškilus neaiškumams renginių metu.

Biuras

Organizacijos tikslus judėti tvarumo link demonstruoja ir darbas biure.

Atliekos ir jų tvarkymas

Šiukšlinimas – aplinkosauginė problema, su kuria susiduriame kasdien.

Kelionėje nuo linijinės iki žiedine ekonomika grįstos visuomenės, svarbus punktas yra atliekų tvarkymas ir perdirbimas. Tačiau geriausia prevencija šiukšlėms – jų nesukurti.

➔ Venkite spausdintos medžiagos

BILJETŲ, LANKSTINUKŲ, PLAKATŲ, PADĖKOS RAŠTŲ IR PAN.

➔ Naudokite daugkartinio panaudojimo laikinas renginio konstrukcijas

SIENELES, BORTELIUS, UŽTVARUS, REKLAMINIUS STENDUS, ŽYMĖJIMUS IR KT.

➔ Skirkite virtualius ar praktiškus apdovanojimus ir prizus;

➔ Sudarykite galimybes visiems renginių dalyviams patogiai rūšiuoti atliekas;

➔ Prieš renginį sutvarkykite aplinką, nes esamos šiukšlės pritraukia naujas šiukšles – žmonės yra linkę šiukšlinti ten, kur ir taip yra prišiukšlinta;

➔ Po renginio palikite tvarkingą aplinką – tvarkingesnę nei radote.

Komunikacija

Skaidrus ir aktyvus bendravimas sukuria pasitikėjimą renginio tvarumo iniciatyvomis.

Jis turėtų būti lengvai suprantamas visiems, nepriklausomai nuo kalbos galimybių, neįgalumo ar kitų aplinkybių.

1 **leškokite patrauklių būdų, kaip supažindinti renginio dalyvius, svečius su tvarumo tema;**

Komunikuokite per socialinius tinklus, dalinkitės tvarumo iniciatyvomis;

3 **Pabrėžkite vieną ar dvi unikalias iniciatyvas, taip padarydami jas įsimintinesnėmis;**

Prioritetu laikykite skaitmeninį komunikavimą vietoj rašytinio;

5 **Palaikykite komunikaciją prieš, per ir po renginio;**

6 **Komunikuodami remkitės savo tvarumo politika.**

Maistas

Kiekvienas renginys neapsieina be maitinimo paslaugų. Teisingai pasirinkus maitinimo strategiją galime padaryti ženklų poveikį aplinkai ir šviesti renginio lankytojus.

- 1 Tiekite maistą, pagamintą iš sezoninių vietinių, ekologiškų ir sąžiningai pagamintų produktų;**
- 2 Užtikrinkite galimybę maitintis vegetariškai ar veganiškai;**
- 3 Atsisakykite vienkartinį indų ir kitų priemonių;**
- 4 Naudokitės depozito sistema puodeliams ir indams;**
- 5 Atsisakykite vienkartinį vandens ir kitų gėrimų buteliukų;**
- 6 Užtikrinkite galimybę patogiai prisipilti geriamo vandens į gertuves;**
- 7 Sumažinkite išmetamo maisto kiekį planuodami porcijų dydį;**
- 8 Paaukokite ar atiduokite likusį maistą.**

Transportas

Vienas iš griežčiausių tvarumo iššūkių, kurį patiriame – iškastinio kuro naudojimo keliamos problemos.

Skatinkite darbuotojus, kolegas, renginių dalyvius naudotis viešuoju transportu, dviračiais ar kitomis alternatyviomis transporto priemonėmis;

Kvieskite dalyvius kooperotis ir į renginį vykti viena transporto priemone;

Pasirinkite renginio vietą netoli viešojo transporto stotelių;

Susitikimus, konferencijas, seminarus organizuokite virtualiai;

Naudokitės automobiliais, varomais atsinaujinančia energija;

Sudarykite kontraktus su tvarumo principus palaikančiomis taksi ar pavėžėjimo kompanijomis;

Naudokitės automobilių dalinimosi paslaugomis.

Apgyvendinimas

Priimdami svečius ar organizuodami renginį galite priimti svarų sprendimą rinkdamiesi apgyvendinimą, kuris yra paremtas tvarumo principais.

- I** Populiarinkite apgyvendinimo vietas, kurios aktyviai veikia sprendamos aplinkosaugines problemas;
- II** Savo tvarumo politikoje nustatykite, kad tvarkant organizacijos vidaus reikalus ir keliaujant būtų naudojamos žaliuoju ženklų pažymėtų apgyvendinimo įstaigų paslaugomis;
- III** Palaikykite žaliuoju ženklų pažymėtas apgyvendinimo įstaigas ir derėkitės dėl specialių pasiūlymų renginių dalyviams ir svečiams;
- IV** Organizuokite transportą į ir iš apgyvendinimo įstaigų, taip mažindami naudojamų automobilių ir jiems statyti reikalingų aikštelių skaičių.

Tiekėjai ir partneriai

Jūsų veikloje įsigijami įvairūs produktai bei paslaugos. Tai puiki galimybė paveikti tiekėjus veikti tvariau visose tiekimo grandinės dalyse.

Šių procesų metu susiduriama su įvairiais iššūkiais ir kiekvienu pirkimu būtina atsižvelgti tiek į socialinius, tiek aplinkosauginius iššūkius.

- ↘ **Atsirinkite** partnerius su kuriais dirbsite, identifikuokite bendras vertybes;
- ↘ **Nustatykite** tvarumo reikalavimus tiekėjams;
- ↘ **Išsisaugokite** produktų sutartis nepanaudotų produktų gražinimui;
- ↘ **Naudokitės** elektroninėmis sutartimis, pirkimo kvitais;
- ↘ **Plėtokite** rėmimo politiką remdamiesi tvarumo aspektais;
- ↘ **Prisiminkite**, kad rėmimas nebūtinai turi būti pagrįstas finansine pagalba;
- ↘ **Pirkite** vietinę produkciją ar paslaugas;
- ↘ **Įsitikinkite**, kad planuojamas pirkti produktas yra tikrai reikalingas;
- ↘ **Patikrinkite**, ar norimas įsigyti daiktas gali būti išsinuomojamas ar pasiskolinamas;
- ↘ **Pirkite** žaliuoju ženklu pažymėtus produktus ir paslaugas (skalavimo, švaros priemonės, biuro reikmenys, apgyvendinimo ir valymo paslaugos);
- ↘ **Labiau atsižvelkite** ne į produkto kainą, o į jo viso gyvavimo laikotarpio sąnaudas;
- ↘ **Laikykite** etiškai ir sąžiningai pagamintų produktų ir paslaugų pirkimą būtinybe, rinkitės juos vykdydami kasdienes pirkimus.

**Dažniausiai minimi
barjerai, kurie trukdo
organizacijoms judėti
tvarumo link**

Kaina

Tvarios alternatyvos yra brangesnės.

Kartais tai gali būti tiesa, tačiau yra labiau tikėtina, kad pritaikius tvarias alternatyvas bus daugiau sutaupyta. Tvarūs sprendimai dažniausiai duoda daugiau vertės galutiniam rezultatui.

Laikas

Mes visi labai užimti – neturime laiko vargintis keičiant kažkokį požiūrį

Visos organizacijos, turėtų skirti laiko refleksijai apie tai, kuria linkme veikia organizacija ir kas šiuo metu vyksta pasaulyje. Palaipsniui tvarių pokyčių įgyvendinimas turėtų tapti įprasta kasdiene veikla ir įsiterpti priimant sprendimus. Jei tvarūs pokyčiai tampa našta, vadinasi, tam tikri veikimo būdai nebuvo pritaikyti tinkamai.

Priešinimasis pokyčiams

Vidinis priešinimasis keičiant veikimo, darbo būdus

Dažnai tai vyksta per tokius pasakymus kaip „*tai nėra svarbu*“ arba „*mes jau darome pakankamai*“. Šis barjeras gali būti įveikiamas per efektyvią lyderystę, vidinį komunikavimą ir paskatą. Geriau teigiamus pokyčius priimti patiems nei keistis tik tada, kai tai taps visuotinai privaloma.

Nepalaikantys rėmėjai

Baimė, kad rėmėjai ar partneriai nepriims pokyčio

Svarbu palaikyti nuolatinį ryšį su rėmėjais ir padėti jiems suprasti organizacijos siekius. Dauguma rėmėjų, partnerių jau gali būti einantys panašiu keliu. Nuolatinis komunikavimas gali dar labiau sustiprinti partnerystę ir duoti abipusės naudos.

Įrodymų trūkumas

Ne visada yra aišku, kuri alternatyva yra tvaresnė siekiant pateisinti veiksmus

Dažniausiai nėra vieno teisingo atsakymo, tačiau tai neturėtų būti priežastis nieko nedaryti. Bandykite daryti pagrįstus pasirinkimus, besiremiant tuo, kas jau yra žinoma, ar savo prioritetais. Mokykitės ir tobulėkite remdamiesi naujomis patirtimis.

Tvarumo atmintinė

- **Pasiruoškite aiškią tvarumo strategiją savo organizacijoje.**
- **Tvarumo strategiją iškomunikuokite darbuotojams ir partneriams.**
- **Kvieskite palaikyti jūsų tvarumo strategiją.**
- **Numatykite žingsnius ir resursus tvarumo strategijai vykdyti.**
- **Galvokite, kaip savo pavyzdžiu motyvuoti visuomenę tęsti idėjas kasdienybėje, kad tai taptų įpročiu.**
- **Ieškokite būdų sisteminiams pokyčiams.**
- **Dalinkitės savo geraja praktika su kitomis organizacijomis.**
- **Atkreipkite dėmesį į procesų organizacijoje kaštų ir naudos santykį.**
- **Inventorių pirkite kokybišką ir naudokite daug kartų.**
- **Tikslas yra būti tvariems, o ne tik atrodyti.**
- **Pradėkite pokyčius nuo savęs, ir pasaulis pasikeis.**
- **Aš galiu!**

Leidinį parengėme kartu su Giedriumi Bučiu – socialinės iniciatyvos „Kūrybos kampas 360°“ įkūrėju, pokyčių lyderiu, visuomenininku, socialiniu verslininku.

